

Ἡ Ἀγγλὶς ἠθοποιὸς Lydia Yavorska

ἐμπρός. Θέλει ὅτι ἡ Σαπφὼ εἶχεν ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ μᾶς τὴν δεικνύει ἐν μέσῳ τῶν γυναικῶν τῆς Λέσβου ὅπως ἡ Μαντάμ Δὲ Μαντενὸν μεταξὺ τῶν δεσποινίδων τοῦ Σαὶν-Σέρ. Ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμῃ κανεὶς οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην κἂν παρομοίωσιν μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἡθῶν καὶ τῶν ἡθῶν τῶν ἀρχαίων. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τότε ἦτο ἀληθές, δὲν εἶνε ἀληθές σήμερον—καὶ τάνάπαλιν».

Ἡ τιμὴ τῆς Σαπφοῦς συνεκίνησεν ἀκόμη καὶ τὸν Ἀνατόλ Φράνς, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην, εἰπὼν :

«Καθὼς ὁ διάλογος τοῦ Πλάτωνος εἶνε μία ἀνύψωσις τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ἡ Σαπφικὴ ποιησις εἶνε μία ἀνύψωσις τῆς γυναικός.

Ἀλλ' ἡ γνώσις τοῦ «ἀγνοῦ πνεύματος» τὸ ὅποιον μᾶς προέρχεται ἀπὸ τοὺς πατέρας τῆς ἐκκλησίας εἶνε ξένη τόσον εἰς τὸν Πλάτωνα, ὅσον καὶ εἰς τὴν Σαπφῶ.

Τοῦτου λεγθέντος βλέπομεν σήμερον λαμπρότατα τι διαφέρει ἡ Σαπφικὴ ὁδὴ ἀπὸ τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα μῖμον, ἐπὶ παραδείγματι, ἀπὸ τὸν διάλογον εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Λουκιανὸς θέτει ὁμιλοῦσας τὴν Λιάνην καὶ τὸ Κλωνάριον.

Οἱ Ἕλληνες δὲν ἠπατῶντο ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἐν τῷ Λουκιανῷ οἱ αἰῶνες τῶν ἡθῶν καὶ τοὶ παρακεκινδυνευμένοι, ἐν τούτοις προκαλοῦν τὸν γέλωτα, ἔχουν ἓνα ὄφρος κωμικόν.

Δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὴν Σαπφικὴν ὁδόν. Ὅταν οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ ὁμιλοῦν περὶ Σαπφοῦς λέγον «ὁ εὐγενέστατος ποιητὴς».

Τὸ ἔργον τῆς Σαπφοῦς, ὡς τὸ τοῦ Πλάτωνος, θεωρεῖται ἀρμόδιον πρὸς ὕμνησιν ἐναρέτων αἰσθημάτων.

Μόνον, ἡ Ἑλληνικὴ διανοητικὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ αἶσθημα τοῦ παραπτώματος εἶνε τελείως ξένον, δὲν ἐννοεῖ τὴν ἀρετὴν ὅπως ἡμεῖς τὴν ἐννοοῦμεν.

Τὸ ὅτι ἡ Σαπφὼ δὲν ὑπῆρξεν ἐταῖρα, εἶνε ἀληθές. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὸ ὅτι αὐτὴ ἔβαλε πολὺ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τῆς εἰς τὸ ἔργον τῆς.

Ὁ Ραϊνάχ παραβάλλει τὴν γλῶσσάν τῆς μὲ τὴν τῆς Μαντάμ Δὲ Σαβινιέ. Παρομοίωσις παράτολμος! Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀγνοῶμεν, ὅτι τὰ ἦθη καὶ τὸ κλίμα τοῦ Λεβροῦ δὲν ἦσαν ὅμοια μὲ τὰ τῆς Λέσβου.

Κατ' οὐσίαν—συμπεραίνει ὁ Ἀνατόλ Φράνς—ὁ Πλούταρχος εἶπε τὴν ἀλήθειαν γράφας: «Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἡ γυνὴ αὐτὴ ψάλλει εἶνε ἀναμεμιγμένον μὲ φωτιά.»

★

Τὰ πρακτικὰ τῆς δίκης τῆς Σαπφοῦς ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ἡ παράδοσις κατηγορεῖ τὴν Σαπφῶ, ὅτι ἀπετέλεσε τὸ ὄνειδος τοῦ φύλου τῆς, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς, ὅτι ἔθειλε τοὺς ὥραίους νέους τοῦ καιροῦ τῆς οὐ μόνον διὰ τῶν ποιημάτων τῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐρώτων τῆς, καὶ ὅτι ἐν τέλει, ἡττηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ Φάωνος, οὐτινος ἠρᾶσθη ἐμμανῶς, παρέδωκεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐρωτευμένων τὸ θανάσιμον ἐκεῖνο πῆδημα τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸ νότιον ἀκρωτήριον τῆς Λευκάδος.

Ὁ κ. Ραϊνάχ ἀπέδειξεν ὅτι αἱ κατηγορίαι αὗται πῖσαι ἦσαν ἀνυπόστατοι καὶ ὅτι ἡ Σαπφὼ παραμεινὰς λίαν νεαρά χήρα ἀρροσιώθη εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῆς θυγατρὸς τῆς Κλεΐδος, χάριν τῆς ὁποίας ἴδρυ-